

**Federaal
Planbureau**

Economische analyses en vooruitzichten

**Instituut
voor de nationale
rekeningen**

Rekeningen voor de milieugoederen- en dienstensector

2014-2020

Oktober 2022

Belliardstraat 14-18
1040 Brussel

e-mail: contact@plan.be
<https://www.plan.be>

Federaal Planbureau

Het Federaal Planbureau (FPB) is een instelling van openbaar nut die beleidsrelevante studies en vooruitzichten maakt over economische, socio-economische en milieuvraagstukken. Daarnaast bestudeert het de integratie van die vraagstukken in een context van duurzame ontwikkeling. Het stelt zijn wetenschappelijke expertise onder meer ter beschikking van de regering, het Parlement, de sociale gesprekspartners, nationale en internationale instellingen.

De werkzaamheden van het FPB worden steeds gekenmerkt door een onafhankelijke benadering, transparantie en aandacht voor het algemeen welzijn. De kwaliteit van de gegevens, een wetenschappelijke methodologie en de empirische geldigheid van de analyses staan daarbij centraal. Tot slot zorgt het FPB voor een ruime verspreiding van de resultaten van zijn werkzaamheden en draagt zo bij tot het democratisch debat.

Het Federaal Planbureau is EMAS en Ecodynamische Onderneming (drie sterren) gecertificeerd voor zijn milieubeheer.

<https://www.plan.be>

e-mail: contact@plan.be

Contactpersoon voor deze publicatie: Guy Vandille, gv@plan.be

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Saskia Weemaes

Voorwoord

De Europese Verordening n° 691/2011 verplicht de lidstaten van de Europese Unie om zes milieu-economische rekeningen aan Eurostat te leveren. Het gaat om de drie rekeningen die sinds 2013 worden overgemaakt: de rekening voor milieubelastingen naar economische activiteit (Environmental Taxes by Economic Activity, ETEA), de luchtmissierekeningen (Air Emissions Accounts, AEA) en de materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie (Economy-Wide Material Flow Accounts, EW-MFA), aangevuld met drie rekeningen die vanaf 2017 worden geleverd: de rekeningen voor de productie van milieugoederen en -diensten (Environmental Goods and Services Sector, EGSS), de uitgavenrekeningen voor milieubescherming (Environmental Protection Expenditure Accounts, EPEA) en de fysieke-energiestroomrekeningen (Physical Energy Flow Accounts, PEFA).

Het Instituut voor de nationale rekeningen (INR) presenteert in deze publicatie de rekeningen voor de milieugoederen- en -dienstensector voor de periode 2014-2020.

De milieu-economische rekeningen zijn satellietrekeningen van de nationale rekeningen. De wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, Titel VIII (bepalingen met betrekking tot het INR), wijst het opstellen van satellietrekeningen van de nationale rekeningen toe aan het Federaal Planbureau (FPB).

De door het FPB uitgewerkte methodologie werd goedgekeurd door het Wetenschappelijk comité voor de nationale rekeningen.

De voorzitter van de Raad van bestuur van het Instituut voor de nationale rekeningen

Séverine Waterbley

Brussel, oktober 2022

Inhoudstafel

Toelichting	1
De Belgische milieugoederen- en -dienstensector in cijfers.....	1
Activiteiten van de milieugoederen- en -dienstensector	1
Belang van de milieusector in termen van productie, export, bruto toegevoegde waarde en werkgelegenheid	4
Methodologische aanpassingen	6
Niet-marktactiviteiten en ondersteunende activiteiten	6
Aanpassing van de perimeter	6
Aanpassing van de berekeningsmethode	7

Toelichting

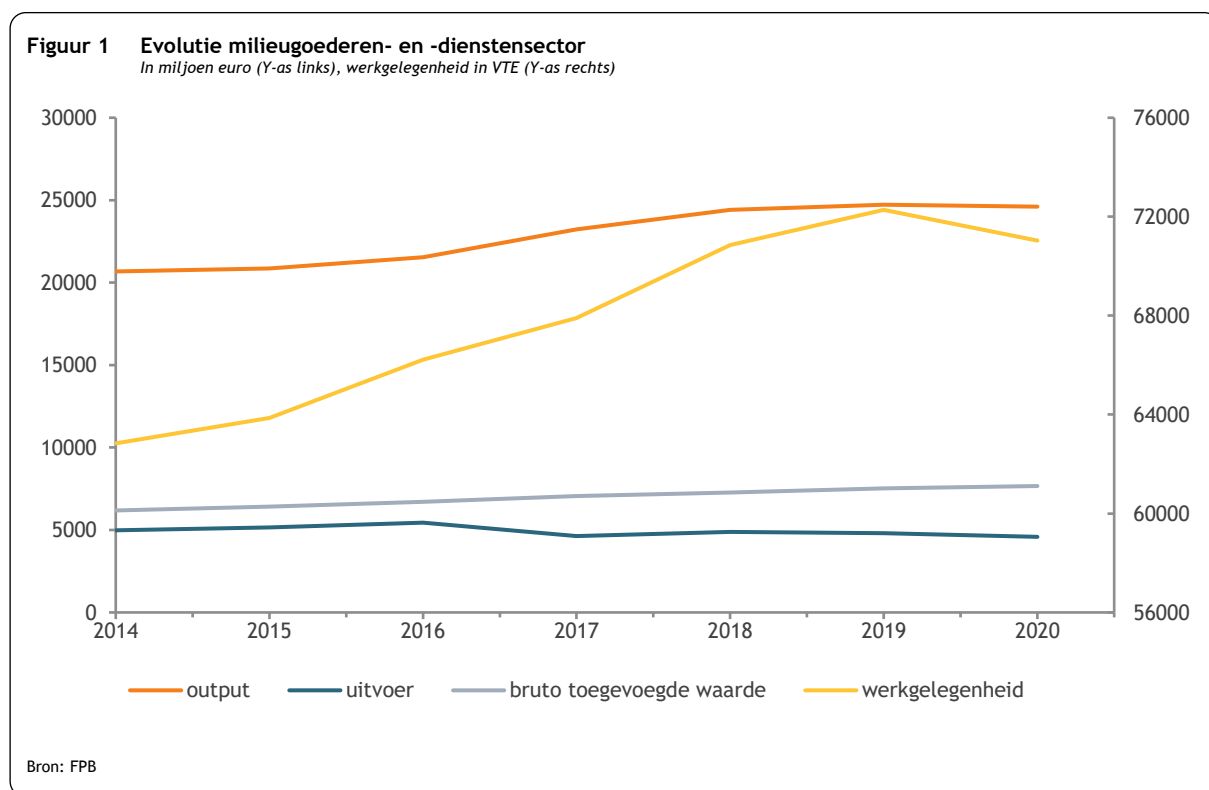
Hieronder worden eerst kort de resultaten besproken. De methodologische aanpassingen worden beschreven in het tweede deel van dit rapport. De tabellen zijn wegens hun omvang niet opgenomen in deze publicatie. Ze zijn beschikbaar via de website www.plan.be.

De Belgische milieugoederen- en -dienstensector in cijfers

Eerst beschrijven we de verschillende activiteiten van de Belgische milieugoederen- en -dienstensector. Vervolgens gaan we in op het belang van de milieusector in termen van productie, export, bruto toegevoegde waarde en werkgelegenheid. Alle monetaire waarden zijn uitgedrukt in lopende prijzen.

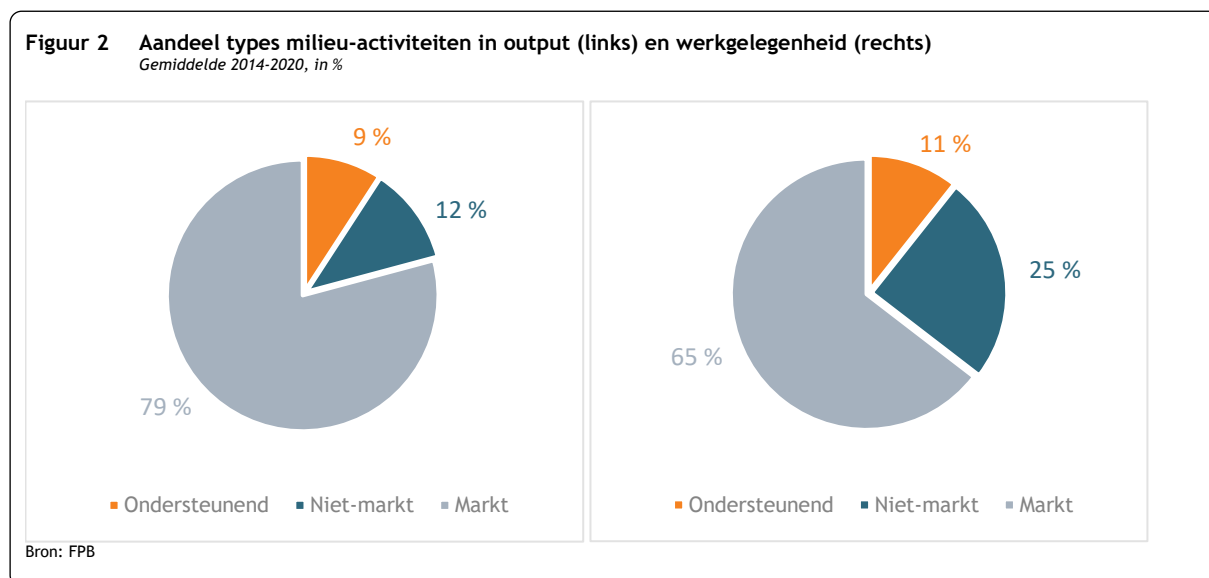
Activiteiten van de milieugoederen- en -dienstensector

Figuur 1 toont dat de output van milieugoederen en -diensten groeide tussen 2014 en 2020 van 20,7 miljard euro naar 24,6 miljard, een toename met 19 %. De bruto toegevoegde waarde steeg in diezelfde periode met bijna een kwart, van 6,2 miljard euro naar 7,7 miljard. De uitvoer volgde die opwaartse trend niet en viel terug van 5 miljard euro naar 4,6 miljard.

De werkgelegenheid steeg tussen 2014 en 2020 van 63 duizend voltijds equivalenten (VTE) naar 71 duizend VTE, een toename met 13 %.

We onderscheiden drie types milieu-activiteiten: marktactiviteiten, niet-marktactiviteiten en ondersteunende activiteiten. De marktactiviteiten vormen het grootste deel, zoals weergegeven in Figuur 2. Ze beslaan 79 % van de totale output van milieugoederen en -diensten en 65 % van de werkgelegenheid. De niet-marktactiviteiten hebben een aandeel van 25 % in de werkgelegenheid, maar slechts 12 % in de output. De ondersteunende activiteiten staan in voor de rest (resp. 9 % van de output en 11 % van de werkgelegenheid).

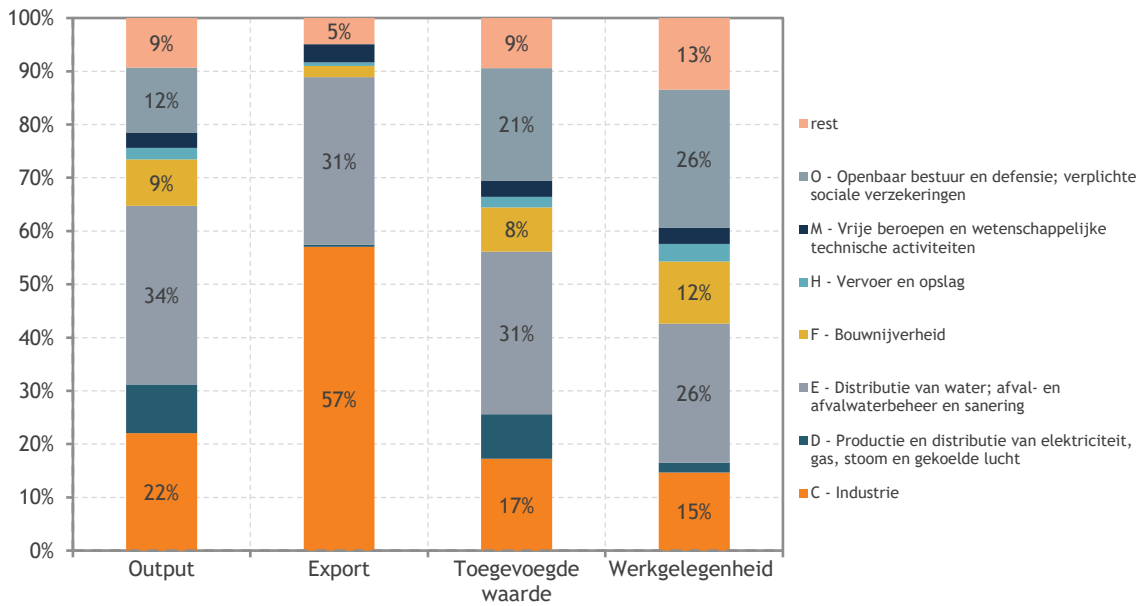

Figuur 3 geeft de verdeling van de milieugoederen- en -dienstensector volgens NACE-sectie weer. De bedrijfstakken van de distributie van water, afval- en afvalwaterbeheer en sanering (NACE E) staan in voor het grootste deel van de *output* (34 %) en de *toegevoegde waarde* (31 %). Wat de output betreft is de verwerkende nijverheid (NACE C) de tweede belangrijkste bedrijfstak, met een aandeel van 22 %. Voor de bruto toegevoegde waarde staat de verwerkende nijverheid slechts op de derde plaats, met een aandeel van 17 %, achter het openbaar bestuur (NACE O) dat instond voor 21 % van de bruto toegevoegde waarde van de milieugoederen- en -dienstensector.

Wat de *werkgelegenheid* betreft, delen de bedrijfstakken van de distributie van water, afval- en afvalwaterbeheer en sanering (NACE E) en het openbaar bestuur (NACE O) de eerste plaats. Samen vormen ze iets meer dan de helft van de werkgelegenheid die samenhangt met de productie van milieugoederen en -diensten.

De *uitvoer* is vooral een zaak van de verwerkende nijverheid, die instaat voor 57% van de export van milieugoederen en -diensten. De bedrijfstakken van de distributie van water, afval- en afvalwaterbeheer en sanering nemen bijna een derde van de uitvoer in beslag (31 %).

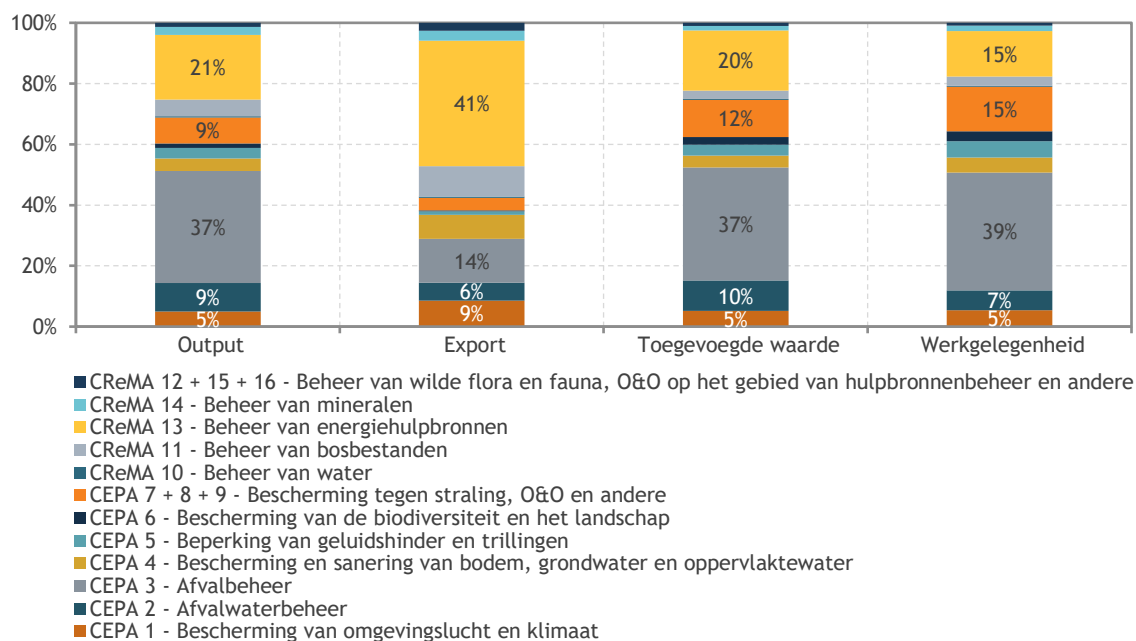
Figuur 3 Verdeling milieugoederen- en -dienstensector volgens bedrijfstak
Gemiddelde 2014-2020, in %

Bron: FPB

Figuur 4 stelt de verdeling van de milieugoederen- en -dienstensector volgens milieudomein voor. Het belangrijkste milieudomein in België is het afvalbeheer (CEPA 3), dat zorgde voor 37 % van de *output* en de *bruto toegevoegde waarde* van de milieugoederen- en -dienstensector, en 39 % van de *werkgelegenheid*. Voor de *uitvoer* staat het afvalbeheer wel op een verre tweede plaats met 14 % van het totaal. Het belangrijkste milieudomein voor de uitvoer van milieugoederen en -diensten door België is dat van het beheer van energiehulpbronnen (CReMA 13), met een aandeel van 41 %. Dat milieudomein is na afvalbeheer ook het tweede belangrijkste voor wat betreft de *output* (21%), de *bruto toegevoegde waarde* (20 %) en de *werkgelegenheid* (15 %). Wat dat laatste betreft, is het milieudomein dat bescherming tegen straling samenbrengt met onderzoek en ontwikkeling en de categorie “andere” (CEPA 7 + 8 + 9), even belangrijk. Het belang van dit geaggregeerd milieudomein vloeit voornamelijk voort uit die categorie “andere”, dat hoofdzakelijk bestaat uit administratie in verband met milieubescherming en besparing van grondstoffen in het algemeen.

Figuur 4 Verdeling milieugoederen- en -dienstensector volgens milieudomein
Gemiddelde 2014-2020, in %

Bron: FPB

Belang van de milieusector in termen van productie, export, bruto toegevoegde waarde en werkgelegenheid

Tabel 1 toont dat de Belgische milieugoederen- en -dienstensector over de periode 2014-2020 sneller groeide dan de Belgische economie in haar geheel. Wat de uitvoer betreft, presteerde ze wel een stuk slechter dan de Belgische economie.

Tabel 1 Groei van de milieugoederen- en -dienstensector in vergelijking met de Belgische economie (2014-2020)

	Milieugoederen- en -dienstensector	Belgische economie
Output/P1 ¹	19%	11%
Uitvoer/P6 ²	-8%	14%
Bruto toegevoegde waarde/BBP ³	24%	13%
Werkgelegenheid	13%	8%

Bron: FPB voor milieugoederen en -dienstensector en werkgelegenheid in VTE Belgische economie; NBB Stat voor P1, P6 en BBP

De werkgelegenheid nam 5 procentpunt sneller toe in de milieugoederen- en -dienstensector dan in de Belgische economie in haar geheel. De output steeg 8 procentpunt sneller en de bruto toegevoegde waarde zelfs 11 procentpunt sneller. In tegenstelling tot de totale Belgische uitvoer, daalde de uitvoer van milieugoederen en -diensten.

Die snellere groei van de milieugoederen- en -dienstensector betekent evenwel niet dat die sector al echt belangrijk is voor de Belgische economie, zoals blijkt uit Figuur 5. Haar aandeel in de output steeg van

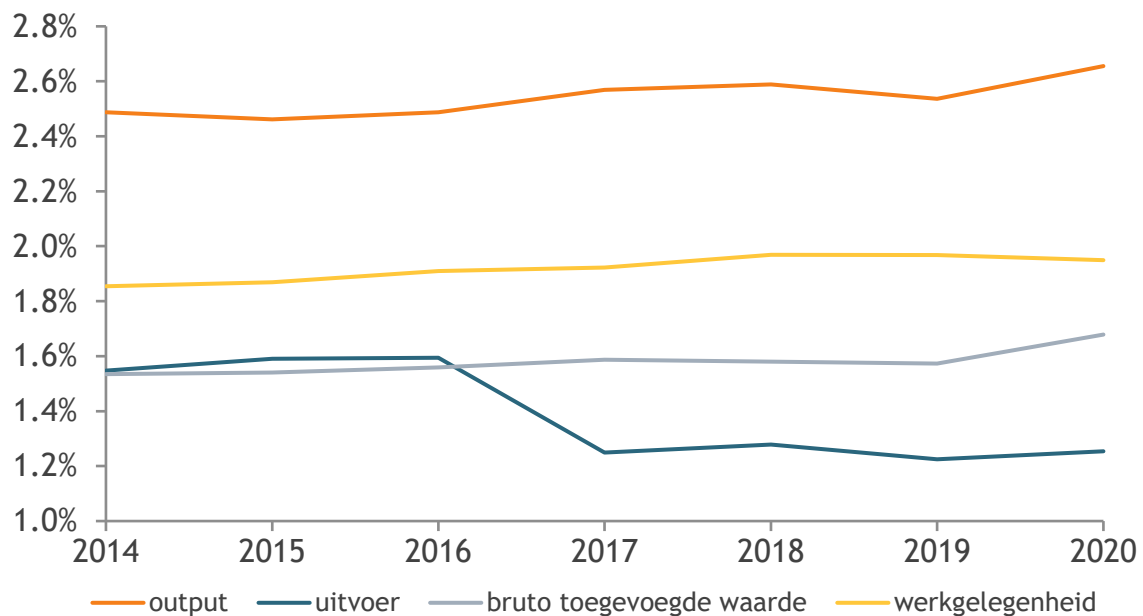
¹ P1 = output van de Belgische economie volgens de nationale rekeningen

² P6 = uitvoer van België volgens de nationale rekeningen

³ BBP = Bruto Binnenlands Product

2,5 % naar 2,7 % en in de bruto toegevoegde waarde van 1,5 % naar 1,7 %. Haar aandeel in de werkgelegenheid bleef stabiel op 1,9 % en dat in de uitvoer viel terug van 1,5 % naar 1,3 %.

Figuur 5 Aandeel van de milieugoederen- en -dienstensector in de Belgische economie
2014-2020, in %

Bron: FPB

Methodologische aanpassingen

In vergelijking met de EGSS van 2021 is de belangrijkste verandering de toevoeging van gegevens in verband met de niet-marktactiviteiten en de ondersteunende activiteiten.⁴ Verder werd een beperkte aanpassing doorgevoerd van de perimeter. Er vond ook een jaarlijkse update plaats van de ondernemingsdatabank die de basis vormt voor de berekening van de marktactiviteiten per bedrijfstak.

Niet-marktactiviteiten en ondersteunende activiteiten

Gegevens in verband met de niet-marktactiviteiten en ondersteunende activiteiten zijn beschikbaar in de uitgavenrekeningen voor milieubescherming (EPEA). Die laatste zijn nog niet beschikbaar voor het jaar 2020.⁵ Wegens het ontbreken van die gegevens, werden de bedragen voor 2019 ook gebruikt voor 2020. Dit leidt wellicht tot een zekere mate van overschatting van de economische variabelen voor het atypische (corona)jaar 2020. Verder zijn de gegevens in verband met de ondersteunende activiteiten in de uitgavenrekeningen voor milieubescherming ook meer geaggregeerd op bedrijfstakniveau. De activiteiten van de EPEA-bedrijfstak "Andere" konden dan ook niet worden toegewezen op het fijnere bedrijfstakniveau van de rekening voor de milieugoederen- en -dienstensector (EGSS).

Aanpassing van de perimeter

Bij het opstellen van de rekening van de productie van milieugoederen en -diensten bestaat een eerste stap uit het identificeren van de Belgische producenten van milieugoederen en -diensten en hun activiteiten. Alle producenten samen vormen de perimeter van de EGSS. In het EGSS-rapport van 2017⁶ werd omstandig uit de doeken gedaan hoe dit gebeurde voor de EGSS 2017. Daar er elk jaar organisaties wegvallen en nieuwe organisaties opgericht worden, is het noodzakelijk om de perimeter van de EGSS elk jaar opnieuw te bepalen. Bij de aanpassing van de perimeter is het ook mogelijk dat niet-gespecialiseerde producenten naar de categorie gespecialiseerde producenten worden overgeheveld, of omgekeerd.

De aanpassing van de perimeter in 2022 bestond uit het schrappen van de niet langer actieve organisaties enerzijds, en het toevoegen van de nog niet in de perimeter 2021 aanwezige organisaties die behoren tot de bedrijfstakken die als 100 % milieubedrijfstakken beschouwd worden anderzijds. Het gaat hier om organisaties die behoren tot de bedrijfstakken NACE 37-39 en NACE-BEL 43.291 en 91.042.

⁴ Dit is een bijkomende verplichting opgelegd aan de lidstaten via de Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/125 van de Commissie van 19-11-2021. De lidstaten moeten niet langer enkel marktactiviteiten rapporteren, maar dienen daarnaast ook cijfers voor het totaal van de milieugoederen en -dienstensector (markt + niet-markt + ondersteunend) te leveren aan Eurostat.

⁵ Voornoemde Gedelegeerde Verordening heeft het tijdstip van levering van de EGSS vervroegd van eind december naar eind oktober, terwijl de EPEA nog steeds eind december geleverd dienen te worden.

⁶ Het EGSS-rapport van 2017 kan geraadpleegd worden op <https://www.plan.be/publications/publication-1742-nl-rekeningen+voor+de+milieugoederen+en+dienstensector+2014+2015>

Aanpassing van de berekeningsmethode

Zodra de EGSS-populatie bepaald is, moeten er economische gegevens verzameld worden voor de verschillende ondernemingen die deel uitmaken van de EGSS. Er worden gegevens verzameld over output, uitvoer, bruto toegevoegde waarde en werkgelegenheid met betrekking tot de productie van milieugoederen en -diensten. Het FPB heeft ervoor gekozen te werken vanuit de aanbodzijde. De data in verband met marktactiviteiten zijn gebaseerd op de productiegegevens van individuele gespecialiseerde en niet-gespecialiseerde leveranciers van milieugoederen en -diensten. Als er geen gegevens beschikbaar zijn, worden ramingen van die variabelen (uitgezonderd voor uitvoer) met betrekking tot de productie van milieugoederen en -diensten gemaakt op basis van hypothesen. Die methode werd omstandig uiteengezet in het rapport over de EGSS 2017.

Voor de berekening van de EGSS 2022 werd gebruik gemaakt van een geüpdatete versie van de ondernemingsdatabank die opgesteld werd als referentiedatabank voor het werk van het Federaal Planbureau in het kader van de nationale rekeningen. De update van die databank heeft geleid tot lichte herzieningen in de resultaten over de volledige periode.